

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

w sprawie prokuratora **N. B.**

na posiedzeniu w dniu 14 marca 2023 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
w kwestii pisma P.K. o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem z
dnia 30 listopada 2020 r., sygn. akt I DO 48/20,

postanowił:

stwierdzić brak podstaw do wszczęcia z urzędu postępowania w
przedmiocie wznowienia postępowania o zezwolenie na pociągnięcie
do odpowiedzialności karnej N.B. - prokuratora Prokuratury Rejonowej
w W., zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu
Najwyższego z dnia 30 listopada 2020 r., sygn. akt I DO 48/20.

UZASADNIENIE

Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej zarządzeniem
z dnia 7 października 2020 r., na podstawie art. 135 § 4 w zw. z art. 145 § 1b
ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze – dalej powoływana jako
p.p., odmówił przyjęcia wniosku pełnomocnika oskarżyciela prywatnego P. K. o
zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej N.B. – M. - prokuratora
Prokuratury Rejonowej w W.

Na to zarządzenie zażalenie złożył pełnomocnik oskarżyciela prywatnego
P.K. wnosząc o uchylenie zaskarżonego zarządzenia.

Po rozpoznaniu tego zażalenia Sad Najwyższy postanowieniem z dnia 30
listopada 2020 r., sygn. akt I DO 48/20, utrzymał w mocy zaskarżone zarządzenie a
kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Pismem z dnia 30 stycznia 2023 r. (data nadania w urzędzie pocztowym k. 3) oskarżyciel prywatny P. K. wniósł o podjęcie lub wznowienie postępowania w sprawie wniosku o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokurator N. B. – M. oraz o stwierdzenie nieważności postępowania, jeśli toczyło się w ww. zakresie. W tym piśmie oskarżyciel prywatny P. K. podniósł, że postanowienie w sprawie nie mogło zapaść, a jeżeli zapadło, to jest ono nieważne z uwagi na rozpoznawanie przez organ nieuprawniony. W ocenie wnioskodawcy działanie i orzecznictwo Izby Dyscyplinarnej zostało unieważnione i stan ten wymusza wszczęcie postępowań z urzędu (wniosek k. 2).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego pojawił się pogląd, że nie jest dopuszczalne z mocy ustawy postępowanie o wznowienie postępowania o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego – Sadu Dyscyplinarnego: z dnia 29 października 2008 r., sygn. akt SNO 61/08, OSNSD 2008, poz. 98, i z dnia 30 czerwca 2009 r., sygn. akt SNO 16/09, OSNSD 2009, poz. 8, glosa J. Kosonogi zam. Ius Novum 2009, nr 2, s. 156). Gdyby zastosować ten kierunek wykładni do postępowania w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, to zawsze wniosek strony o wznowienie takiego postępowania należałoby pozostawić bez rozpoznania jako niedopuszczalny z mocy ustawy. Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie nie podziela tego kierunku wykładni, gdyż dopuszcza możliwość **wznowienia na wniosek strony** postępowania o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej w razie zaistnienia okoliczności o jakich mowa w art. 165 p.p. w zw. z art. 135 § 14 p.p. lub sytuacji ujętej w art. 540 § 2 k.p.k. w zw. z art. 135 § 14 p.p. i odesłanie z art. 171 ust. 1 p.p., bądź przypadku z art. 540 § 3 k.p.k. w zw. z art. 135 § 14 p.p. i odesłanie z art. 171 ust. 1 p.p. **Natomiast z urzędu** wznowienie postępowania o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej jest możliwe tylko w razie ujawnienia się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., przy czym wznowienie postępowania jedynie z powodów określonych w pkt 9 – 11 art. 439 § 1 k.p.k. może nastąpić wyłącznie na korzyść prokuratora (por. art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 135 § 14 p.p. i odesłanie z art. 171 ust. 1 p.p.).

Należy przypomnieć, że uprawnienie do złożenia wniosku o wznowienie postępowania z uwagi na zasiadanie w składzie Sądu Najwyższego sędziogo Izby Dyscyplinarnej przysługiwało w okresie od 15 lipca 2022 r. do 15 stycznia 2023 r., **jedynie sędziemu** w stosunku, do którego wydany został prawomocny wyrok dyscyplinarny lub podjęta została uchwała prawomocnie zezwalająca na pociągnięcie sędziogo do odpowiedzialności karnej (por. art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2022 r., poz. 1259),

Ustawodawca nie wprowadził unormowania, który pozwalałoby na wznowienie z urzędu postępowania o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej z powodu okoliczności wskazanych w piśmie oskarżyciela prywatnego P. K., jak również, wbrew twierdzeniom z pisma, orzeczenia wydane przez Sąd Najwyższy w Izbie Dyscyplinarnej nie stały się z mocy prawa nieważne.

Z kolei w realiach sprawy nie ujawniono uchybień wymienionych w art. 439 § 1 pkt 1 – 8 k.p.k., które po myśli art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 135 § 14 p.p. i odesłaniem z art. 171 ust. 1 p.p., nakazywałyby wznowienie z urzędu postępowania zakończonego odmową przyjęcia wniosku pełnomocnika oskarżyciela prywatnego P.K. o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej N.B.– M. - prokuratora Prokuratury Rejonowej w W..

W uchwale Składu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW 2005, z. 6, poz. 48, wyrażono pogląd, że w postępowaniu z art. 542 § 3 k.p.k. istnieje zawsze możliwość wykorzystania inicjatywy stron w celu skorygowania rzeczywistych uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. Pełne zastosowanie znajduje tu instytucja przewidziana w art. 9 § 2 k.p.k., umożliwiająca stronie wystąpienie z wnioskiem o dokonanie czynności z urzędu. Ta inicjatywa – w razie potwierdzenia istnienia usterki może prowadzić do wszczęcia z urzędu postępowania o wznowienie, zaś w braku zaistnienia uchybienia skutkującego obowiązkiem wszczęcia z urzędu postępowania wznowieniowego, nie wymaga wydania orzeczenia stwierdzającego, że wskazywana usterka nie występuje. Zatem w niniejszej sprawie można byłoby poprzestać jedynie na pisemnym poinformowaniu Oskarżyciela prywatnego P. K. o braku podstaw do wszczęcia postępowania wznowieniowego z urzędu, jednak z uwagi na precedensowy

charakter sprawy, uznano za celowe decyzję o braku prawnych podstaw do wszczęcia postępowania wznowieniowego z urzędu podjąć w formie niezaskarżalnego postanowienia.

ał